

Evropský projekt „Handbuch deutscher historischer Buchbestände“ v České republice ukončen

U příležitosti vydání svazku Praha, jímž byl projekt „Příručka německých historických fondů v Evropě - Česká republika“ (Handbuch deutscher historischer Buchbestände in Europa - Tschechische Republik) zakončen, se dne 11. září letošního roku konalo v Zrcadlové kapli Klementina slavnostní shromáždění, které spolupřádaly Národní knihovna ČR a nadace VolkswagenStiftung, s podporou Goethe-Institutu Praha.

V kapli zaplněné významnými hosty a odbornou veřejností přednesli slavnostní projevy dr. Wilhelm Krull, generální tajemník nadace VolkswagenStiftung, která celý projekt financovala, prof. dr. Bernhard Fabian, iniciátor tohoto velkolepého projektu a vedoucí ústřední redakce na Vestfálské Wilhelmově univerzitě v Münsteru, dr. h.c. W. Georg Olms, představitel nakladatelství G. Olms Verlag AG - vydavatele celé edice (včetně českých svazků), J. E. Hagen von der Wenge Graf Lambsdorff, velvyslanec Spolkové republiky Německo v ČR, Ute Gräfin Baudissin, ředitelka Goethe-Institutu Praha, Mgr. Ilja Racek, náměstek ministra kultury ČR, prof. dr. Jiří Pešek, ředitel Institutu mezinárodních studií FSV UK a zástupce Česko-německé komise historiků a dr. Tomáš Kafka, ředitel Česko-německého fondu budoucnosti. Průvodcem tohoto setkání byl dr. Vojtěch Balík, ředitel Národní knihovny ČR, instituce, která se stala hlavním spolupracovníkem a koordinátorem prací na našem území a místem pražské redakce.

Dr. Krull ve svém příspěvku připomněl, že vznik tohoto významného díla připadl a stále ještě patří do fáze, ve které se právě v Evropě a mezi evropskými státy mno-

hé mění nebo se již změnilo - mezi jinými také pracovní možnosti a prostředky pro kulturní vědy. Zdůraznil, že nadace Volkswagen se ujala s radostí a z přesvědčení podpory vydávání celé mnohasvazkové edice jakožto formy internacionalizace vědy a uvolnila pro celé dílo (tedy nejen pro ČR) již 10,6 mil. marek. „Otec projektu“ - profesor Fabian pak velmi ocenil spolupráci s pražskou redakcí, poděkoval všem redaktorům i autorům a především také řediteli Národní knihovny, který projekt zaštilil a zajistil pracovními silami. Mimo jiné uvedl, že Národní knihovna je jednou z nejstarších a nejváženějších mezi evropskými knihovnami a kromě toho, že je ústřední institucí země, je také jednou z historicky důležitých vědeckovýzkumných knihoven kontinentu.

Když prof. Fabian v polovině 80. let uvedl s finanční podporou VolkswagenStiftung projekt do života, bylo jeho cílem získat přehled o historických knihovních fondech od počátku knihtisku do konce 19. století na území tehdejšího „západního“ Německa. V důsledku politických a společenských změn v Evropě na přelomu 80. a 90. let bylo však možno zpracovat „Příručku“ už ve sjednoceném Německu (Handbuch der historischen Buchbestände in Deutschland) - v letech 1992-2000 vyšlo 26 svazků - a dílo se postupně dále rozrůstalo za hranice Německa. Tak přibyla „Příručka historických fondů v Rakousku“ (Handbuch der historischen Buchbestände in Österreich) - v období 1995-1997 ve 4 svazcích - a pro projekt byly získány i neněmecky mluvící evropské země. Výsledkem se stala další, už výše zmíněná ediční řada „**Příručka německých historických knihovních fondů v Evropě**“, zachycující zejména jazykově a provenienčně německé historické fondy ve vybraných knihovnách - oproti svazkům německým a rakouským, které mapují v relativní úplnosti všechny historické knihovní fondy ve všech jazycích. (Více o vzniku a cíli projektu viz Národní knihovna, 1994, č. 2, s. 146-151).

V letech 1997-2000 bylo vydáno nakladatelstvím Olms-Weidmann v této ediční řadě deset knižních svazků:

- Sv. 1, díl 1-2: Česká republika - Praha
 - Sv. 2: Česká republika - Zámecké knihovny
 - Sv. 3: Česká republika - Čechy a Morava
 - Sv. 4: Slovenská republika
 - Sv. 5: Maďarsko
 - Sv. 6: Polsko
 - Sv. 7, díl 1-2: Dánsko, Švédsko, Finsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva
 - Sv. 8: Rusko
 - Sv. 9: Chorvatsko a Slovinsko
 - Sv. 10: Velká Británie a Irsko
- Další svazky se připravují.

Česká republika evropskou řadu zahajuje a díky značnému rozsahu zachovalých německých historických knihovních fondů jsou jí věnovány první tři svazky. Informace o existenci relevantních fondů na našem území byly

shromažďovány a zpracovávány již od roku 1992 ve spolupráci s vybranými knihovnami a odbornými institucemi v Čechách a na Moravě. Zahrnuto je na 300 významných knihoven, archivů a dalších sbírkových institucí. Popis obsahuje vždy historii fondu, jeho obsahovou strukturu a dále kvantitativní a jazykové rozložení po stoletích. Počet odborníků, kteří se práce zúčastnili, přesahuje stovku. V roce 1997 vyšel jako první 2. svazek věnovaný zámeckým, palácovým a hradním knihovnám ve správě Národního muzea (viz NK, 1998, č. 6, s. 366). V prosinci 1998 byl vydán svazek 3, zahrnující historické knihovní fondy Čech a Moravy. Příspěvky o historických fondech v Čechách zajistila a redakčně zpracovala Národní knihovna, garantem za historické fondy knihoven na Moravě byla Moravská zemská knihovna (více viz Čtenář, 1999, č.11, s. 333-335). Na jaře letošního roku vyšel ve dvou dílech svazek 1 - Praha, a tak došlo k naplnění realizace projektu v České republice.